

og Sans for Forældrenes Ret, minder noget om den gamle Fordring om at være mere kongeligsindet end Kongen selv. Vor Lovgivning har altsaa ikke givet Forældrene eller Kommunalbestyrelsen eller nogen anden Institution Ret til at foretage Indstilling til et Overlærerembede; det er muligvis en Fejl, det er maaske noget, der bør rettes, det har jo Sogneraadforeningerne ment, og det er der for øvrigt mange andre, der mener. Hvordan min Stilling er til den Sag, behøver jeg ikke at komme ind paa her, det foreligger ikke; jeg skal rette mig efter den Lovgivning, vi nu en Gang har her i Landet, og denne Lovgivning siger altsaa, at Ministeren har denne Ret, hvilket væsentligst vil sige: denne Pligt til at gøre Indstilling angaaende Overlærerembeder — naar man i saa Henseende har en Ret, betyder det ogsaa, at man har en Pligt. Og jeg ser da saaledes paa det, at jeg i saadanne Tilfælde har den Pligt efter de omhyggeligste Overvejelser og Undersøgelser at vælge den blandt Ansøgerne, der forekommer mig at være den bedst egnede. Selvfølgelig henvender jeg mig saa om Hjælp og Anvisninger, hvor jeg kan faa det, hos Folk, der har med Skolens Sager at gøre, kender de forskellige, der virker i Skolens Tjeneste, og kan formodes at have Kendskab ogsaa til de Ansøgere, der her er Tale om. Og saa er det altsaa ogsaa blevet almindeligt at sende Ansøgningerne ud til den paa-gældende Kommunalbestyrelse og anmode denne om at udtale sig om Ansøgerne, og der følger altid en Skrivelse med, der siger, at hvis Kommunalbestyrelsen enstemmigt kan udtale sig for et vist Antal, mindst 5, af disse Ansøgere, vil Ministeriet saa vidt muligt tage Hensyn til denne Indstilling.

Her forelaa nu altsaa ikke nogen enstemmig Indstilling derudefra, man havde ikke kunnet opnaa Enstemmighed, og alene derved faldt ogsaa den kommunale Ret bort, som man kunde sige knyttede sig til det, at Ministeriet overhovedet viste den Hensynsfuldhed at sende disse Ansøgninger ud til Kommunalbestyrelsens Erklæring. Nu hører jeg, at Sogneraadet er meget utilfreds med, at jeg ikke fulgte den Indstilling, der blev givet af Flertallet, Sogneraadet udtaler sin dybeste Misbilligelse deraf. Ja, det rører mig ikke saa stærkt, og ikke en Gang det endnu kraftigere, at man vil tage Konsekvenserne deraf, ikke en Gang det kan røre mig dybt, selv om der ligger noget uhyggeligt deri, da jeg ikke kan overskue, hvad det kan blive for Konsekvenser — min Fantasi slaar ikke ret til —, men heller ikke det kan bringe mig ud af Ligevægt. Kommunalbestyrelsen erklærer,

at det er en forsvarlig Indstilling, den har foretaget. Derom har jeg ikke i Sinde at udtale mig, den Indstilling er rimeligvis let nok at forsvare. Jeg mener ogsaa, det er en forsvarlig Indstilling, jeg har gjort til Kongen angaaende dette Embede, og den er jeg meget villig til at forsvare, naar det skal være.

Spørgsmaalet drejer sig nu altsaa om det almindelige Princip: Forældrenes Ret. Jeg gentager, at det er muligt, man vil finde det hensigtsmæssigt at foretage en Lovændring paa dette Punkt, saaledes at det bliver Kommunalbestyrelserne, der faar Indstillingsretten, ja, man maa for mig gerne gaa endnu videre og gøre det saaledes, som det vist er ved Præsteembeder, at hvis der er Enstemmighed om en enkelt, skal Ministeren uden videre udnævne ham. Jeg har ikke noget derimod. Det, der er sket, er nemlig aldeles ikke Udtryk for nogen som helst Art af Magtbrynde fra min Side, ikke i mindste Maade, men naar Forholdet nu er saaledes, at jeg har Pligten til at foretage Indstilling, og jeg gør det efter bedste Skøn, maa jeg kunne svare enhver Ansøger, der henvender sig til mig og spørger mig, hvorfor han nu ikke kunde komme i Betragtning ved denne Embedsbesættelse, at det var, fordi jeg saa saaledes og saaledes paa det: naar jeg vejer dine Kvalifikationer og de andres, kommer jeg til det Resultat, at du ikke kunde staa Maal med dem. Jeg kan ikke, som Forholdet er nu, skyde mig ind under, at det er andre, der har foretaget Valget for mig, for det er ikke i Overensstemmelse med Loven at lade andre gøre det. Jeg har altsaa Ansvaret overfor alle de Ansøgere, der har meldt sig. Blicher Forholdet anderledes, saaledes at Kommunalbestyrelsens Flertalsindstilling skal følges, bliver Stillingen let for mig, saa kan jeg sige til vedkommende Ansøger: Du er muligvis nok den dygtigste af alle, men du kom ikke ind paa den Indstillingsliste, der blev givet mig, følgelig har jeg ikke noget Ansvar over for dig. Og hvis det bliver saaledes, at Kommunalbestyrelsen kan udpege den enkelte, der skal have Embedet, nemlig ved at indstille ham enstemmigt, bliver det endnu lettere, saa har jeg ogsaa min Samvittighed fri og kan sige til alle Ansøgerne: Jeg skal kun ganske ekspeditions-mæssigt foretage Udnævnelsen og skal rette mig efter Loven. Men giver man mig en Pligt til at finde den bedst kvalificerede, maa jeg med det samme holde paa, at det ogsaa er min Ret at udsøge denne bedst kvalificerede.

Saa er der Spørgsmaalet, om jeg i dette